

**PROGRAM PRAC KONSERWATORSKO-REMONTOWYCH
ŚCIAN WEWNĘTRZNYCH DWÓCH ZAKRYSTII
KOŚCIOŁA PW. ŚW. JANA CHRZCICIELA W SUMINIE**

NR REJ. ZABYTEKÓW 1185 / dawny 1014

KONSERWACJA DZIEŁ SZTUKI
Katarzyna Polak
60-707 Poznań, ul. Małeckiego 19/4
NIP 7791073831, Tel. 601 840 410

owania

Katarzyna Polak

Opracowanie: Katarzyna Polak
ul. Piękna 4
87-100 Toruń
Dyplom UMK 1273

Toruń 2024

I. DENTYFIKACJA OBIEKTU

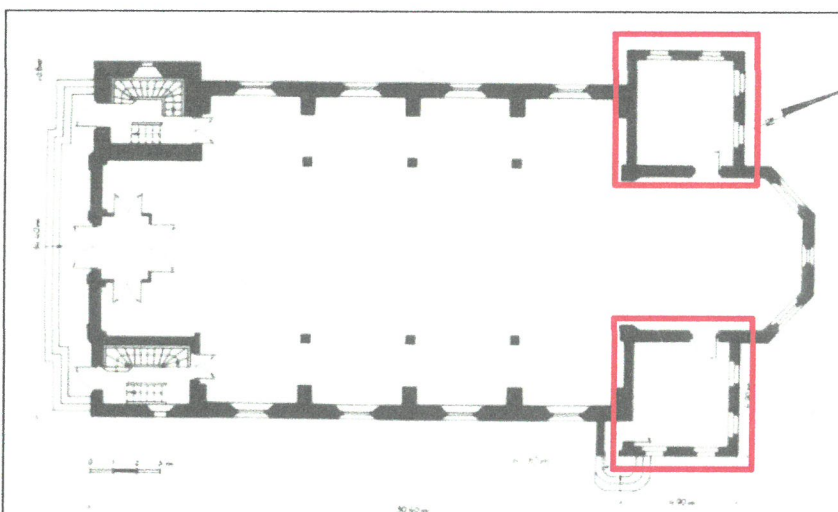
Obiekt: Kościół św. Jana Chrzciciela

Właściciel: Parafia Świętego Jana Chrzciciela w Suminie

Adres: Sumin 47, 83-200 Starogard Gdański

Czas powstania: 1926 rok

Zakrystie flankują aneks prezbyterium. Zbudowane zostały na planie zbliżonym do kwadratu. Obie skomunikowane są z prezbiterium. Zakrystie doświetlone są dwoma parami okien. Otwory okienne sklepione są łukiem. Do zakrystii umiejscowionej po stronie wschodniej prowadzi również wejście z zewnątrz w południowym narożniku. W zakrystii zachodniej w miejscu okien po stronie północnej umieszczono dwuskrzydłowe drzwi, w związku z jej wykorzystaniem jako kaplicy przedpogrzebowej. Obecnie nie używana.

Rzut kościoła
z zaznaczonymi
zakrystiami.

Zakrystia od strony
zachodniej -widok od
zewnątrz.

II. TECHNIKA WYKONANIA

Mury zakrystii wzniesiono z cegły pełnej ceramicznej. Ściany wewnętrzne są tynkowane i malowane jednolicie. Na części ścian w przyziemiu znajduje się lamperia olejna.

Sufity są tynkowane tynkiem na trzcinowej podbitce.

Podłoga pokryta jest płytami z łamanego marmuru. Paski tego marmuru tworzą też niski cokolik nad posadzką.

Okna wypełnione są szkleniem witrażowym.

III. STAN ZACHOWANIA

W obu pomieszczeniach przeprowadzono remont instalacji elektrycznej powiązany z remontem instalacji w kościele. W obu zakrystiach pozostawiono pojedyncze przewody oraz wiązki instalacji w peszlach i w szerokich maskownicach. Podczas montażu instalacji wykuto również gniazda na przewody i przebito duży otwór przez sufit doprowadzając do wnętrza kościoła grubą rurę z przewodami.

Uwagę zwracają również szerokie, niestarannie wypełnione gipsem bruzdy nowej instalacji. Rozdzielnia umieszczona jest w zakrystii wschodniej.

Ściany w przyziemiu są w wielu miejscach zniszczone na skutek zawilgocenia.

Na ścianach w części przyziemia widoczne są charakterystyczne zniszczenia wypraw oraz znajdujących się na nich powłok farb olejnych, ich złuszczenie i odspajanie. Zniszczenia te prawdopodobnie powstały na skutek zawilgocenia murów.

Wokół okien, gdzie ściany mają najmniejszą grubość widoczne są zaplamienia i przebarwienia, prawdopodobnie spowodowane bytowaniem mikroorganizmów. Ich rozwojowi sprzyjać może niższa temperatura ścian przy oknach i towarzyszący temu wyższy poziom zawilgocenia.

IV. WNIOSKI I ZAŁOŻENIA KONSERWATORSKIE

Nowa instalacja wykonana zgodnie z aktualnie obowiązującymi przepisami stanowi znaczącą ingerencję w strukturę murów i sufitu zakrystii, wprowadzając estetyczny nieład.

Celem planowanych prac powinno być zarówno zachowanie historycznego wystroju pomieszczeń oraz poprawa stanu zachowania historycznych materiałów, jak i poprawa estetyki wnętrza poprzez zamaskowanie lub ukrycie instalacji.

W pierwszej kolejności należy ustalić z instalatorami możliwość korekty ułożenia lub przebiegu instalacji. Należy również podjąć próbę schowania w grubości tynku pojedynczych przewodów oraz naprawić sufit i zamaskować grube wiązki przewodów np. poprzez zabudowanie lekką konstrukcją.

Następnie należy szczegółowo ocenić stan zachowania historycznych tynków. Należy zweryfikować przyczepność – poszukać miejsc głuchych, a także zaznaczyć wszystkie miejsca z widocznymi zniszczeniami struktury.

Należy usunąć wszystkie uzupełnienie niewłaściwe z konserwatorskiego punktu widzenia tj. cementowe zaprawy i zaprawy gipsowe użyte do wypełnienia bruzd i innych napraw.

Należy usunąć wszystkie powłoki farb z powierzchni ścian a szczególnie starannie warstwy farb olejnych z powierzchni zaprawy w przyziemiu (w obrębie lamperii) i innych miejscach.

Uzupełnienia i naprawy powinny być wykonane z zaprawy wapiennej z odtworzeniem pierwotnej faktury – gładko zacieranego, drobnoziarnistego tynku.

Jedyną zaprawą, którą można zastosować do napraw i uzupełnień we wnętrzu jest zaprawa wapienna, a szczególnie zaprawa wapienna na bazie wapna hydraulicznego. Ma ona lepsze parametry użytkowe w tym wyższą wytrzymałość mechaniczną niż zaprawa na wapnie hydratyzowanym.

Do malowania należy stosować farby mineralne o wysokiej paroprzepuszczalności. W części dolnej – w obrębie lamperii powierzchnię ścian można zabezpieczyć powłoką lakieru paroprzepuszczalnego.

V. PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH

1. Na wstępie należy usunąć wtórne materiały o nieodpowiednich właściwościach: cementowe uzupełnienia i gipsowe wypełnienia bruzd pod instalację.
2. Powierzchnię muru wokół okien należy zdezynfekować spryskując preparatem Algat prod. Altax (dwukrotnie w odstępach doby, do nasycenia powierzchni).
3. Z powierzchni ścian należy usunąć wszystkie powłoki farb olejnych – najlepiej bez stosowania środków chemicznych, np. przez zeszkrobывanie szpachelkami. Trudnousewalne powłoki można wstępnie rozmiękczyć pastami do usuwania powłok lakierniczych po wykonaniu prób w celu ustalenia optymalnego czasu działania i wyboru najskuteczniejszego środka. Nie wolno stosować środków zawierających zasadę sodową.
4. Fragmenty tynków odspojone od podłoża, o niewystarczających parametrach technicznych należy ostrożnie usunąć z powierzchni muru.
5. Po skuciu tynków należy zbadać stan zachowania podłoża – muru ceglanego. W przypadku widocznych zniszczeń, których przyczyną może być krystalizacja soli należy usunąć zaprawy ze spoin i ewentualnie zniszczone, zdeintegrowane cegły.
6. W tych miejscach należy wykonać okład odsalający z pulpy celulozowej w celu obniżenia zawartości soli w murze.
7. Usunąć z powierzchni ścian warstwy pozostałych farb – szpachelkami, a następnie zmyć powierzchnię wodą z szarym mydłem.
8. W porozumieniu z elektrykiem należy ustalić, które przewody można schować w warstwie tynku i przygotować – przez ostrożne wykucie, odpowiednie bruzdy.
9. Uzupełnić cegłą maszynową i zaprawą wapienną (na bazie wapna hydraulicznego) ubytki w murze ceglanym w sąsiedztwie rozdzielni elektrycznej np. zaprawa z wykorzystaniem Optosan Trass Kalk, prod. Optolith.
10. Wykonać lekką konstrukcję do zasłonięcia przewodów pod sufitem (por. fot.).
11. Otynkować tynkiem wapiennym partie, gdzie wcześniej tynki zostały usunięte. Zalecany tynk NHL Kalkputz prod. Keim, zgodnie z technologią prac tynkarskich bez wykonywania szprycu cementowego, gruboziarnisty jako zaprawa podkładowa i drobnoziarnisty do wykończenia powierzchni.
12. Uzupełnić ubytki zapraw na powierzchni ścian. Do uzupełnień zaleca się zaprawę na bazie wapna hydraulicznego NHL Kalkputz o odpowiedniej granulacji. Zaprawę należy gładko zatrzeć. Należy zwrócić uwagę na formę narożników ścian i krawędzi o opracować ją analogicznie do zachowanych kształtów.
13. Na sufitach należy przejrzeć powierzchnię w celu identyfikacji spękań. W przypadku spękań szczeliny należy ostrożnie poszerzyć i wypełnić szpachlą wapienną z jednoczesnym opracowaniem faktury.

14. Powierzchnię ścian i sufitu należy pomalować jednolicie. Zalecam zastosowanie farb krzemianowych np. Inostar prod. Keim.
- w kolorze złamanej bieli nr 9078 wzornik Exclusive na sufit i pas poniżej do odsadzki oraz ościeża okien i
 - nr 9294 z palety Exclusive na ściany.
 - nr 9288 z palety Exclusive na lamperię

Jeśli użytkownik uważa za potrzebne to po malowaniu i wyschnięciu farb powierzchnię lamperii można zabezpieczyć lakierem matowym LIFE PROTECT lakier ochronny do ścian

<https://magiakolorow.pl/produkt/life-protect-lakier-ochronny-do-scian/?v=9b7d173b068d>

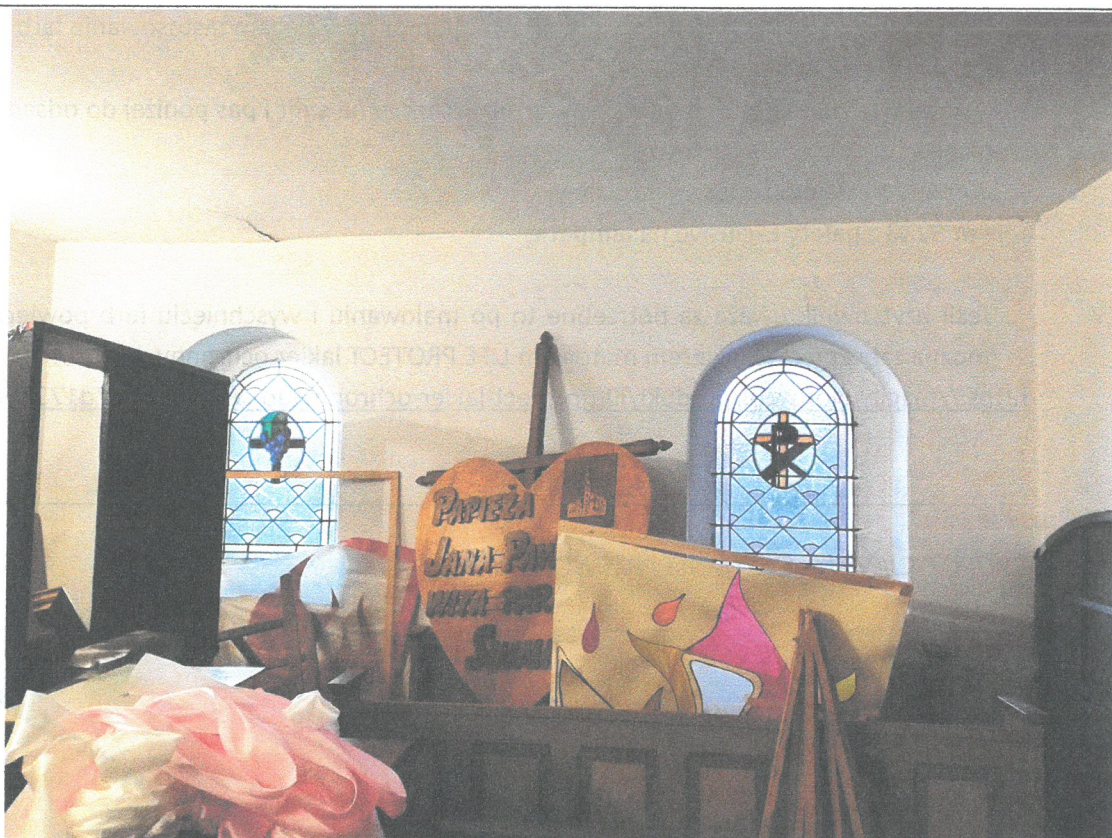
PROPOZYCJA ZAMASKOWANIA PRZEWODÓW

W tym miejscu proponuje się:

- 1) przełożenie wiązki czarnych przewodów na górną płaszczyznę odsadzki
- 2) w celu ukrycia instalacji doprowadzającej prąd do wnętrza kościoła, która jest umieszczona w peszlach i za osłonami, wykonanie lekkiej - stelażu z profili aluminiowych obudowanych płytą g-k

Fot. 1. Zakrystia wschodnia – ściana północna.

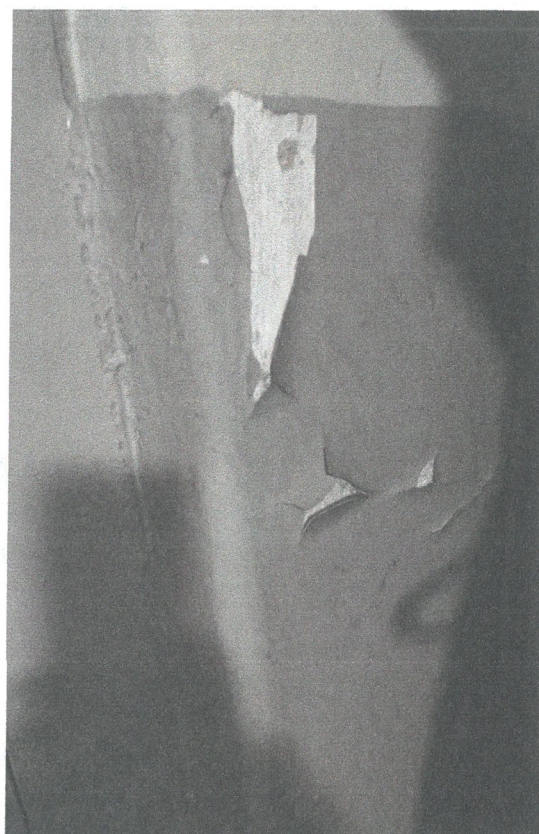
Fot. 2. Zakrystia wschodnia – ściana zachodnia - widoczna nowa instalacja.

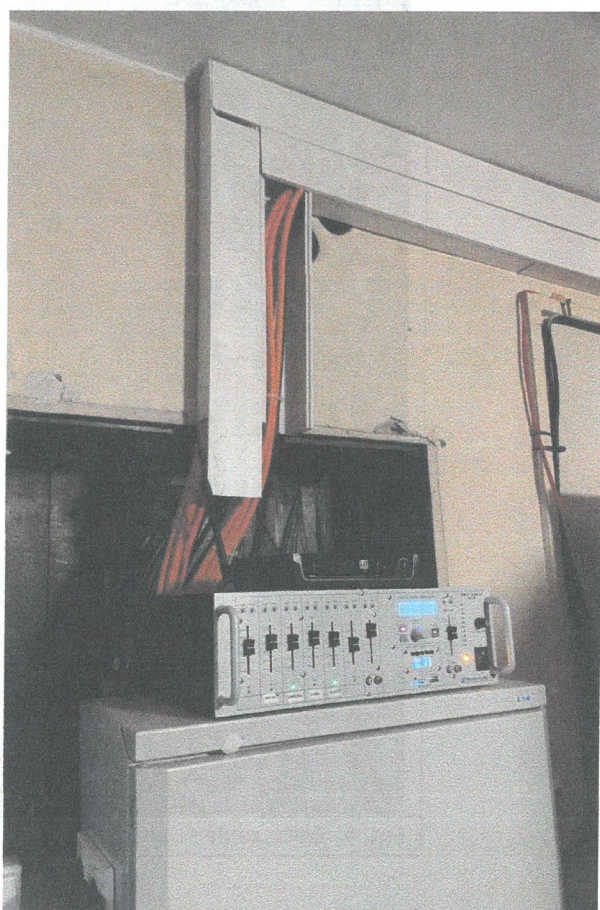
Fot. 3. Zakrystia wschodnia – zniszczenia ściany na skutek zamakania od strony dachu.

Fot. 4. Zniszczenie ściany w przyziemiu i uzupełnienie bruzdy na instalację.

Fot. 5 i 6. Przykłady zniszczeń powłok malarskich i tynków wywołanych zawilgoceniem

Fot. 7 i 8. Instalacja we wnętrzu. Przykłady zastosowanych rozwiązań, które wymagają poprawienia lub zamaskowania.

UNIwersytet
MIKOŁAJA KOPERNIKA W TORUNIU

DYPLOM

Katarzyna Klimaszek-Polak

urodzona dnia *6 stycznia 1962 r.*

w *Poznaniu*

odbyła studia *wyższe magisterskie*
dzienne na Wydziale Sztuk
Pięknych

w zakresie *konserwacji i restauracji*
elementów i detali
architektonicznych

z wynikiem *dobrym*

i po spełnieniu wymogów określonych

obowiązującymi przepisami uzyskała

w dniu *27 września 1985 r.* tytuł

magistra sztuki w zakresie
konserwacji elementów i detali
architektonicznych

REKTOR

DZIEKAN

[Signature]

m. p.

Torun

dnia *27.09* 19*85* r.

[Signature]

podpis

Nr *1273*
(numer dyplomu)

